

Zaginione miasto tajemniczego Królestwa Aksum

11 grudnia 2019

„To jedna z najważniejszych starożytnych cywilizacji, ale ludzie Zachodu o tym nie wiedzą. Poza terenami Egiptu i Sudanu to najstarsza ważna cywilizacja Afryki” – mówi Michael Harrower z Uniwersytetu Johnsa Hopkinsa. Wraz z zespołem odkrył on w Etiopii miasto, które było zamieszkane przez 1400 lat. Miasto należało do Królestwa Aksum, które na wiele wieków dominowało w Afryce Wschodniej i prowadziło handel m.in. z Imperium Rzymskim.

Dominacja Aksum nad wschodem Afryki i częścią Arabii trwała od około 80 roku przed Chrystusem do 825 roku naszej ery. Obok Rzymu, Persji i Chin była to w tym czasie jedna z głównych światowych potęg, której towary trafiały do Indii i na Ceylon.

Nie wiemy, jak rozwinęła się cywilizacja Aksum. Wiemy natomiast, że poprzedzała ją inna cywilizacja, której nazwy nie znamy, a której centrum mogą stanowić Yeha w północnej Etiopii. Znajdują się tam najstarsze przykłady pisma i najstarsze budynki Afryki subsaharyjskiej.

Harrower i jego zespół prowadzili badania w okolicach Yeha, gdy od miejscowej ludności dowiedzieli się, że warto zbadać pobliskie wzgórze. Gdy rozpoczęli wykopaliska szybko trafili na pozostałości kamiennych ścian. „To jest właśnie wspaniałe w Etiopii. W Grecji i Rzymie wiele miejsc zostało odkrytych i zbadanych. Nie znajdziemy tam już żadnego ważnego miasta” – mówi Harrower. Naukowcy nazwali odkrywane przez siebie miasto Beta Samati, co w lokalnym języku tigrinia oznacza „Dom zgromadzeń”.

Jacke Philips z Wydziału Badań Afrykańskich i Orientalnych (SOAS) University of London. „Większość rzeczy, które wiemy o Aksum i poprzedzającej ją cywilizacji pochodzi ze starych

wykopalisk, które – wedle współczesnych standardów – były prowadzone byle jak i słabo były badane”.

Datowanie radiowęglowe artefaktów wskazuje na daty od 771 roku przed naszą erą do 645 roku naszej ery. To zaś oznacza, że miejscowość istniała w czasach przed Aksum, a następnie była wykorzystywana przez przedstawicieli tej cywilizacji. Harrower i Philips uważają, że mamy tu do czynienia z kontynuacją, zatem pomiędzy pre-Aksum a Aksum nie doszło do gwałtownego, co najmniej politycznego, zerwania, jak dotychczas przypuszczano.

W Beta Samati znaleziono dotychczas liczne niewielkie budynki. Były to albo domy mieszkalne, albo warsztaty. Natrafiono też na duży kwadratowy budynek, nazwany przez archeologów „bazyliką”. Przypomnijmy, że w czasach Imperium Romanum miano to nosiły budynki administracyjno-sądowe, w czasach chrześcijańskich zaś miejsca kultu.

Wiemy, że początkowo miekszańcy Aksum byli politeistami, a na ich religię miały wpływ tradycje królestwa Saby (obecnie Jemen). W IV wieku król Ezana przyjął chrześcijaństwo, więc znaleziony duży budynek mógł być chrześcijańskim kościołem. O obecności chrześcijaństwa świadczy znaleziony tam kamienny wisiołek z chrześcijańskim krzyżem.

Archeolodzy znaleźli też pierścień z karneolem. Jest on wykonany ze stopu miedzi pokrytego złotem, a w kamieniu wyrzeźbiono głowę byka, a poniżej widzimy pnące lub wieniec. „To bardzo przypomina rzymską biżuterię, z wyjątkiem stylu byczej głowy” – zauważa Harrower. Naukowiec nie wyklucza, że władcy Aksum zatrudniali rzymskich rzemieślników, którym polecono zaadaptowanie rzymskich projektów do wymogów lokalnej kultury.

W Beta Samati znaleziono też amfory, prawdopodobnie pochodzące z Akaby (Jordania) oraz szklane koraliki prawdopodobnie ze wschodnich regionów Morza Śródziemnego. To tylko potwierdza naszą wiedzę o rozległych kontaktach handlowych Aksum.

Szczyt potęgi Aksum przypada na III–VI wiek. Wspomniany już Ezana nie tylko uczynił swoje państwo drugim (po Armenii) chrześcijańskim krajem świata, ale bił również złotą monetę. W tym samym IV wieku Aksum podbiło Kusz, a w VI wieku Aksum sprzymierzone z Bizancjum przeciwko Himjarytom rozpoczęło podbój Półwyspu Arabskiego. Podjęło nawet nieudaną próbę zdobycia Mekki.

Od VII wieku, w związku z ekspansją islamu, następuje powolny upadek Aksum, które znika z kart dziejów w IX–X wieku.

Z pełnym opisem badań można zapoznać się na łamach pisma [„Antiquity”](#).

Autorstwo: Mariusz Błoński

Na podstawie: [Cambridge.org](#)

Źródło: [KopalniaWiedzy.pl](#)